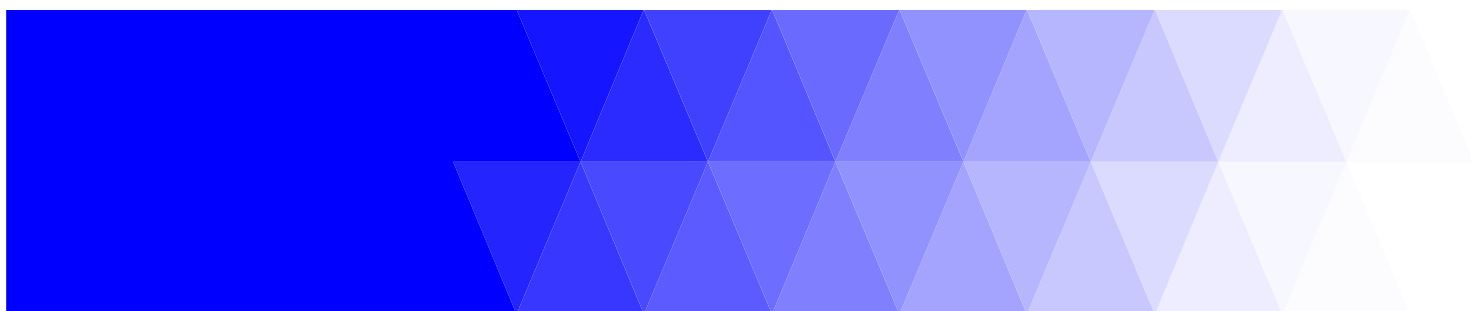

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöska- nanotot hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä televisio- ja radiorahaston vuoden 2015 tilinpää- töksistä

Kesäkuu 2016

Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Sisällysluettelo

LIIKENNEVIRASTO	4
LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTO	10
VIESTINTÄVIRASTO	16
ILMATIETEEN LAITOS	20
VALTION TELEVISIO- JA RADIORAHASTO	25

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTOT

Sisältö

Tähän yhteenvetoon on koottu liikenne- ja viestintäministeriön antamat talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaiset tilinpäätöskannanotot hallinnonalan virastojen ja laitoksen sekä valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2015 tilinpäätöksistä.

Tilinpäätöskannanotossaan ministeriön on lausuttava:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta;
- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulostavastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;
- 3) mihin toimenpiteisiin virastoissa tai laitoksissa sekä rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Hallinnonalan kaikille virastoille ja laitokselle on asetettu monivuotiset tulostavoitteet. Tilinpäätöskannanotossaan ministeriö on keskittynyt erityisesti siihen, millaisia tuloksia virastot tai laitos ovat saaneet aikaiseksi ja millainen on laskelmien ja tilinpäätösanalyysin taso. Lisäksi ministeriö on arvioinut virastojen tai laitoksen roolia ja tavoitteiden saavuttamista on suhteessa yhteisiin, hallituskaudelle asetettuihin tavoitteisiin. Valtiontalouden tarkastusviraston huomiot ovat merkittävässä roolissa ministeriön laatimissa tilinpäätöskannanotoissa. Valtion televisio- ja radiorahaston kannanotossa painopiste on rahaston tilinpäätösanalyysissa.

Jakelu

Hallinnonalan virastot ja laitos sekä valtion televisio- ja radiorahasto
Hallinnonalan virastojen ja laitoksen talousjohto
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Valtiovarain controller -toiminto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeri
 Kansliapäällikkö
 Liikenne- ja viestintähallinnon controller
 Osastot ja yksiköt
 Virastojen ja laitoksen ohjauksesta vastaavat

9.6.2016

Liikennevirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenneviraston vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenneviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti lukuun ottamatta momentin 31.10.70 (Jäänmurtajan hankinta) valtuuden käyttöön liittyviä tietoja sekä taseen eräisiin eriin liittyvää virhettä, joka ei kuitenkaan vaikuta taseen loppusummaan. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuutta lukuun ottamatta.

Talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta valtuusseurannan järjestämistä valtion talousarviosta annetun lain 15 §:n edellyttämällä tavalla.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Liikennevirastolle on laadittu monivuotinen tulossopimus vuosille 2014–2015. Vuodelle 2015 Liikennevirastolle oli asetettu yhteensä 17 toiminnallista tulostavoitetta, joista se saavutti yhdeksän. Virasto on tilinpäätöksessä esittänyt perustelut tulostavoitteiden poikkeamille.

Ministeriö kiinnittää tilinpäätöskannanotossaan huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin vuonna 2015.

Tuotokset ja laadunhallinta

Palvelukykyyn ja laatuun liittyvät tavoitteet on saavutettu ja osin ylitetty.

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden tavoitekokonaisuus on yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen kannalta erityisen merkittävä. Raideliikenteen osalta (viivästykset kauko- ja lähiliikenteessä) tavoitteita ei saavutettu, mikä edellyttää jatkossa erityistä huomiota. Viraston edellytetään toimittavan asiasta ministeriölle selvityksen tilanteesta ja täsmällisyyttä parantavista toimenpiteistä 15.9.2016 mennessä. Myöskään jäänmurron osalta tavoitetta ei saavutettu. Tavoitteen merkitystä arvioitaessa on kuitenkin huomioitava, että ilman odotusta läpipäässeiden alusten osuus oli erinomaisella tasolla (97%:a, seurattava mittari).

Väylien kunto on toinen merkittävä hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista varmistava kokonaisuus. Keskeisen väyläverkon (tiet ja radat) tavoitteita ei saavutettu, muun väyläverkon osalta tavoitteet ylitettiin. Vuoden 2014 tilinpäätöskannanotossa todettiin, että virasto oli priorisoinut (liikennepoliittisen selonteon mukaisesti) keskeistä verkkoa ja vähentänyt vähäliikenteisen verkon ylläpitoa. Kannanotossaan ministeriö edellytti myös muun verkon huomioimisesta. Ministeriön linjauksen huomioiminen näkyy muun kuin keskeisen väyläverkon tavoitteen ylittymisenä. Samalla kuitenkin keskeisen väyläverkon tavoitetta ei ole saavutettu. Kauppamerenkulun väyliin liittyvä tavoite ylitettiin, samoin maantie- ja ratasiltoja koskeva tavoite.

Liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön liittyvästä kolmesta tavoitteesta kaksi kolmesta alitti tavoitetason. Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähentäminen ja pohjavesien suojaamisen tavoitetta ei hankkeen viivästymisten takia saavutettu. Ministeriö korostaa, että viraston tulee edelleen kehittää poikkihallinnollista yhteistyötä liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja huolehtia siitä, että liikenneturvallisuus huomioidaan jatkossa myös hallitusohjelman mukaisen väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen osoitettuun määrärahan käytössä.

Virastossa työn tuottavuus on kehittynyt myönteisesti ja 2015 asetettu tavoite ylitettiin. Kokonaistuottavuustavoite kuitenkin alittui olennaisesti. Tämä johtui väylänpidon menojen kasvusta (erityisesti poistot) sekä laskennan pohjana käytettyjen Tilaustokeskuksen deflaatiokertoimien kehityksestä (negatiivisia).

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Liikennevirasto on osaltaan huolehtinut valtiokonsernin yhteisten tavoitteiden, poikkihallinnollisten kokonaisuuksien ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisesta tulossopimuksessa määritellyn roolinsa mukaisesti virastolle asetettujen tulostavoitteiden kautta. Liikenneviraston toiminta on olennainen osa liikennepoliittikan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston panoksen osana hallinnonalan vuoden 2015 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä hallinnonalan konsernistrategian valmistelua.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa osoitettiin rahoitusta väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen. Virasto valmisteli toimintavuoden aikana suunnitelman rahoituksen kohdistamisen periaatteista ja alustavan hankeluettelon. Ministe-

riö toteaa, että korjausvelkapaketin ohjelmoinnissa virasto on tehnyt erinomaista työtä.

Liikennejärjestelmän palvelutason turvaamisessa virasto on keskittynyt hallitusohjelman mukaisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä parantaviin ja kuljetuskustannuksia alentaviin väylänpidon toimiin.

Tuottavuuden lisäämiseksi virasto on kehittänyt mm. väylänpidon uusia hankintamenettelyjä.

Seurattavat mittarit

Seurattavia mittareita ei ole tarpeen siirtää tulostavoitteisiin.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ottaen huomioon viraston toiminnan ja talouden laajuuden viraston taloudenpito on kehittynyt ja tilintarkastuksessa huomioon kiinnitettävien huomautusten määrä on vähentynyt. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Tilintarkastuksessa virasto on saanut laillisuushuomautukset tulojen ja menojen kohdentamisesta varainhoitovuodelle, valtuusseurannan järjestämisestä ja ylemmän johdon menettelytavoista. Tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa on nostettu esiin Liikenneviraston ja ELY-keskusten välinen perusväylänpidon menojen kirjausmalli sekä muun kuin virkavastuulla toimivan henkilöstön rooli.

Tulojen ja menojen kohdentaminen

Valtiontalouden tarkastusviraston on huomauttanut tilintarkastuskertomuksessaan menojen kohdentamisesta väärälle vuodelle. Momentilla 31.10.76 Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset, 31.10.20 Perusväylänpito ja momentilla 31.10.77 Väyläverkon kehittäminen on kohdennettu 0,5 milj. euroa vuodelle 2015 kuuluneita menoja vuodelle 2016. Lisäksi momentilla 31.30.63 Joukkoliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen ei ole noudatettu siirtomenojen maksatuspäätösperusteista kirjaamista, vaan vuoden 2015 menoja on kirjattu vuodelle 2016.

Ministeriö toteaa, että Liikenneviraston tulee huolehtia siitä, että menot kirjataan kirjanpitoon oikealle vuodelle.

Valtuusseurannan järjestäminen

Liikenneviraston valtuus- ja väylähankkeiden tarkastuksessa on tullut esiin puutteita sopimushallinnassa ja valtuusseurannan järjestämisessä. Ministeriö yhtyy valtiontalouden tarkastusviraston toteamukseen siitä, että sopimukset ja muut valtuutta sitovat dokumentit tulee järjestää siten, että voidaan todeta aukottomasti niiden yhteys valtuusseurantaan. Lisäksi sopimusten tulee olla asianmukaisesti päivätty ja allekirjoitettu. Valtuuden käytöstä aiheutuvia määrärahatarpeita tulee seurata siten, että niistä voidaan luotettavasti selvittää eri vuosille aiheutuvat määrärahatarpeet

Ministeriö painottaa, että liikennehankkeiden valtuuksien ja taloudenhallinta on osa hankehallintaa. Liikenneviraston on varmistuttava siitä, että hankehallinta ja talousosaaminen sekä valtuuskirjapitoa tukevat tietojärjestelmät ovat riittävällä tasolla.

Ylimmän johdon menettelytavat

Liikenneviraston ylemmän johdon menettelytapoihin kohdistuneessa tarkastuksessa on havaittu puutteita. Ministeriö toteaa, että matkustuskäytännöissä ja matkakustannusten korvauksissa viraston tulee noudattaa valtiovarainministeriön matkustusohjetta. Lisäksi viraston tulee ottaa huomioon valtiovarainministeriön ohje vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista sekä verottajan ohjeet etuuksista.

Ministeriö on ohjeistanut (LVM/121/01/2016, 28.1.2016) hallinnonalan virastojen ja laitosten pääjohtajien matkamääräyksistä ja raportoinnista. Viraston pääjohtajien matkamääräys on voimassa toistaiseksi. Lisäksi virastojen tulee raportoida pääjohtajan matkoista ministeriölle vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

Liikenneviraston ja KEHA-keskuksen välinen kirjausmalli

Tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa on nostettu esiin Liikenneviraston ja ELY-keskusten välinen perusväylänpidon menojen kirjausmalli. Nykyisen kirjausmallin johdosta KEHA-keskuksen kirjanpitoon ja tilinpäätökseen ei sisälly perusväylänpitoon liittyviä tuottoja ja kuluja vaan ne sisältyvät Liikenneviraston tuotto- ja kululaskelmaan. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan menettely ei vastaa kirjanpidon yleisiä periaatteita ja valtion kirjanpidon käsikirjassa määriteltyjä kirjausmalleja.

Kirjausmalli on ollut käytössä vuodesta 2010 lähtien, kun Liikennevirasto ja ELY-keskukset perustettiin. Lainsäädännön perusteella Liikennevirasto vastaa tie-, rata- ja vesiväyläverkosta. Ministeriö toteaa, että tietojärjestelmä ja sen toiminnot eivät voi määrätä väyläverkkoon liittyvää toimivallan siirtoa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle.

Pääministeri Sipilän hallitus on käynnistänyt sekä aluehallintoon että keskushallintoon liittyviä uudistuksia, joilla voi olla vaikutusta organisaatioiden tehtäväjakoihin. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriössä on vireillä hanke, jossa selvitetään liikenneverkon kehittämistä liiketaloudellisesti. Toteutuessaan malli vaikuttaisi olennaisesti väylänpidon hoidon järjestämiseen.

Muun kuin virkavastuulla toimivan henkilöstön käyttö

Tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa todetaan, että Liikenneviraston tulee varmistaa, että muilla kuin virkavastuulla toimivilla henkilöillä ei ole valtuutusta tehdä valtion menoihin liittyviä päätöksiä viraston puolesta. Ministeriö yhtyy tilintarkastajan näkemykseen ja painottaa, että Liikennevirasto on asiantuntijavirasto, jonka tulee huolehtia riittävästä oman henkilöstönsä asiantuntijuudesta sekä osaamisen säilyttämisestä ja kehittämisestä.

Vastuunjako viraston ja Palkeiden välillä

Liikenneviraston tilinpäätöksessä taseessa oli virheellisesti esitetty noin kaksi miljardia euroa liikaa erissä Edellisten tilikausien pääoman muutos sekä Tilikauden tuotto ja kulujäämä. Liikakirjaus on molemmissa erissä samansuuruinen kuin vuoden 2014 tilikauden tuotto-/kulujäämä. Virhe ei vaikuta taseen loppusummaan. Taseen laatiminen on Palkeiden tehtävä.

Toimenpiteet, joihin Liikennevirasto on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenneviraston tulee ottaa huomioon, mitä toimenpiteitä on edellytetty tuloksellisuus- ja tilinpäätösanalyysin yhteydessä. Niiden lisäksi ministeriö edellyttää seuraavaa:

Ministeriö katsoo, että vuoden 2014 tilinpäätöskannanotossa esitetyt toimenpiteet tiedonkulun parantamiseksi sekä prosessien ja toimintamallien kehittämiseksi edellyttävät edelleen toimenpiteitä.

Liikenneviraston tulee kehittää tiedonkulkua osana johtamiskäytäntöjä. Ministeriön ja viraston välistä tiedonkulkua tulee edelleen kehittää niin, että virasto pitää ministeriön ajan tasalla merkittävistä, erityisesti talouteen ja toiminnan kehittämiseen liittyvistä sekä muutoin merkittävistä asioista

Liikenneviraston tulee edelleen kehittää prosessejaan ja toimintamallejaan Liikenne palveluna –ajattelun edistämiseksi. Viraston tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston sekä muiden toimijoiden kanssa erityisesti uusien markkinaehtoisten palvelujen mahdollistamiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi. Viraston tulee toimillaan edistää myös avointen ja yhteentoimivien lippu- ja maksujärjestelmien kehittymistä ja käyttöönottoa.

Liikenneviraston tulee huolehtia siitä, että hallitusohjelman mukaisen väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen tarkoitetun määrärahan käyttöä seurataan ja sen vaikuttavuutta analysoidaan.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastossa ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnonalalla vakiinnutetaan konserniyhtenäisyyttä tukeva ohjausmalli. Hallinnonalan johdon tapaamisten (hallinnonalan johtoryhmä ja hallinnonalan konserniohjauksen johtoryhmä) lisäksi järjestetään säännöllisesti hallinnonalan konserni-strategian strategisten tavoitteiden painopisteiden mukaisesti organisoituja asiantuntijatapaamisia (ns. painopistetapaamiset).

Konserni-strategian toimeenpanemiseksi ministeriö vastaa myös siitä, että laaditaan koko hallinnonalaa koskevat toiminnalliset linjaukset. Tavoitteena on luoda hallinnonalalle yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tulostavoitteiden mittareita ja indikaattoreita kehitetään edelleen ja virastojen rooleja konserni-strategian toimeenpanossa selkeytetään tulossopimuksen päivittämisen yhteydessä. Hallinnonalalla otetaan käyttöön strategiakartta tulosohjauksen välineeksi.

Vuonna 2016 ministeriö toteuttaa hallinnonalan toimintamenokartoituksen, johon osallistumisesta ministeriö ja virasto ovat sopineet vuosia 2016–2019 koskevassa tulossopimuksessa.

Hallinnonalalla toteutetaan pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaista digitaalisen liiketoiminnan edistämisen kärkihanketta. Osana tätä kärkihanketta ministeriö valmistelee liikennemarkkinoiden sääntelyn uudistuksen, jossa liikenteen palveluita ja markkinoita koskeva lainsäädäntö kootaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi (liikennekaari). Lisäksi hallinnonalalla toteutetaan säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta.

Ministeriö selvittää liikenneverkon liiketaloudellista kehittämistä siten, että uudistus olisi toimeenpantavissa vuoden 2018 alusta.

Ministeriö pitää tärkeänä, että keskitettäessä taloushallinnon kirjanpito- ja tilinpäätöstehtäviä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) on tulee huolehtia siitä, että vastuunjako viraston (kirjanpitoyksikön) ja palveluyksikön välillä on selkeä, eikä päällekkäistä työtä viraston ja palvelukeskuksen välillä synny. Ministeriö on antanut asiasta lausuntonsa valtionvarainministeriölle 12.4.2016 (LVM/2035/02/2015, VM/2348/00.01.03.00/2015).

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, konserniohjausosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, tieto-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, verkko-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, ohjausyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

Liikenteen turvallisuusvirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenteen turvallisuusviraston vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenteen turvallisuusviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti lukuunottamatta sitä, että talousarvion toteutumalaskelmasta puuttuvat momenttia 31.20.40 (Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu, siirtomääräraha 2 v.) koskevat tiedot. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuoden aikana virastossa vietiin läpi organisaatiouudistus, jonka tavoitteena oli edistää ja tukea edellisvuonna päivitetyn viraston toiminnallisen strategian toteuttamista. Organisaatiouudistus tehtiin henkilöstöä laajasti osallistaen. Uuden organisaation periaatteina ovat asiakaslähtöisyys, liikennejärjestelmän kokonaisedun edistäminen, tuottavan ja kustannustehokkaan toiminnan mahdollistaminen. Uusi organisaatiomalli on matriisiorganisaatio, jossa toimialojen ja liikennemuotojohtajien välinen yhteistyö on avainasemassa.

Viraston toimintojen alueellistaminen saatiin päätökseen ja vuoden 2015 lopussa Rovaniemen toimipisteessä työskenteli 96 henkilöä ja Lappeenrannassa 20 henkilöä.

Vuodelle 2015 Liikenteen turvallisuusvirastolle oli tulossopimuksessa asetettu yhteensä 17 toiminnallista tulostavoitetta, joista se saavutti 15. Virasto on esittänyt tulostavoitteiden poikkeamille perustelut.

Ministeriö kiinnittää tilinpäätöskannanotossaan huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin vuonna 2015.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti kaikki liikennejärjestelmän turvallisuutta ja ympäristöä koskevat toiminnalliset tulostavoitteensa.

Palvelutasoa koskevista tavoitteista virasto ei saavuttanut asiakastytyväisyys (asiakkaat) liittyvää tavoitettaan. Toteuma oli 3,5, kun tavoite oli 3,6. Asiakastytyväisyys laski vuodesta 2014, mutta oli kuitenkin parempi kuin vuonna 2013 (toteuma 3,4). Pitemmällä aikavälillä kehitys on ollut oikeansuuntaista. Ministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että virasto seuraa järjestelmällisesti palveluistaan saatavaa palautetta ja reagoi tarvittaessa ripeästi palveluutteisiin.

Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti kaikki viranomaistehtäviin liittyvät toiminnalliset tulostavoitteensa.

Tuottavuutta koskevista tavoitteista virasto ei saavuttanut liikeloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoitetta (kolmen vuoden keskiarvo). Toteuma oli 107 %, kun tavoite oli 118–125 %. Tilanteeseen vaikutti se, että virasto on pitänyt liikeloudellisten suoritteiden hinnat useita vuosia samalla tasolla, koska tiedonluovutuksen nykyisen toimintamallin jatkuvuudesta ei ole ollut varmuutta. Virasto on raportoinut tästä ministeriölle eri yhteyksissä ja menettelyä on pidetty perusteltuna.

Vuoden 2014 tilinpäätöskannanotossa ministeriö edellytti, että virasto kiinnittää vakavasti huomiota kustannusten kehitykseen. Erityisesti kiinnitettiin huomiota henkilöstökustannusten kasvuun. Virasto selvitti ministeriölle kustannusten kehitykseen johtuneita syitä ja keinoja, joilla virasto vaikuttaa henkilöstökuluihin jatkossa. Ministeriö tiedostaa, että viraston tehtävien laajetessa ja vaativuuden kasvaessa kustannushaaste on iso. Tämän johdosta ministeriö panee tyytyväisenä merkille, että kehityksen suuntaa on saatu vuonna 2015 muutettua ja virasto ylitti tuottavuustavoitteensa. Viraston työn tuottavuus kasvoi 6,62 % (tavoite 1 %) ja kokonaistuottavuus 7,94 % (tavoite 2 %). Viraston tuotoksen kasvun lisäksi viraston kokonaismenot pienenevät ja henkilöstömenot pienenevät vuoteen 2014 verrattuna. Viraston htv-määrä ylittyi 10:llä vuoden 2015 tavoitetasosta, mutta pieneni vuoteen 2014 verrattuna.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa kiinnittänyt huomiota viraston tulospalkkioperusteisiin. Tarkastusvirasto ehdottaa virastolle harkittavaksi, tulisiko olennaisen toiminnallisen tehokkuuden tulostavoitteen alittumisen vaikuttaa nykyistä enemmän tulospalkkioiden tasoon. Lisäksi tarkastusvirasto toteaa, että viraston tulisi huomioida tulospalkkioperusteissa Valtion työmarkkinalaitoksen esittämät tulospalkkioiden maksamisen edellytykset. Myös ministeriö on kiinnittänyt viraston tulospalkkioiden tasoon huomiota aiempien vuosien tilinpäätöskannanotoissa. Vuonna 2015 antamassaan henkilöstökustannuksia koskevassa selvityksessä virasto on todennut tiukentavansa tulospalkkiokriteereitään. Ministeriö pitää valtiontalouden tarkastusviraston edel-

lä mainittuja huomioita aiheellisina ja toteaa, että virastojen tulospalkkiojärjestelmiin liittyviin kysymyksiin palataan vuoden 2016 aikana toteutettavan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintamenokartoituksen yhteydessä.

Vaikuttavuustavoitteiden mittarit

Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston panoksen osana hallinnonalan vuoden 2015 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä hallinnonalan konsernistrategian valmistelua. Virasto on hoitanut viranomaistehävänsä ja se on edelleen aktiivisesti uudistanut ja tehostanut toimintatapojaan sekä tuottanut erilaisia toiminnan ja menettelyjen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta parantavia vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Liikenteen tilaa koskevissa katsauksissaan virasto on käynyt seikkaperäisesti läpi eri liikennemuotojen turvallisuus- ja ympäristövaikutuksia ja niihin liittyviä seikkoja

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston välisessä tulossopimuksessa on erikseen määritelty viraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Viraston toiminnan painopisteitä ovat vuonna 2015 olleet valvontaan, vaikuttamiseen, turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallintaan, tiedonhallintaan ja niihin liittyviin palveluihin, varautumiseen, viestintään ja inhimillisen pääomaan sekä tutkimus-, ennakointi, arviointi- ja seurantatoimintaan (TEAS) liittyvä toiminta.

Vaikuttavuustavoitteiden mittareihin, erityisesti liikenneturvallisuusmittareihin liittyy seikkoja, jotka eivät ole yksinomaan viraston toimintamahdollisuuksien rajoissa. Viraston on kuitenkin syytä edelleen jatkuvasti arvioida omia vaikuttamismahdollisuuksiaan näiden myönteisen kehityksen edistämisen suhteen ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Viraston toimintakertomuksen mukaan virasto käyttää tuottavuuslaskennassa Tilastokeskuksen kehittämää liikevaihtoperusteista tuottavuusmittaria. Ministeriö pyytää virastoa kiinnittämään huomiota tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa esille tuotuun havaintoon, että laskenta kuitenkin eroaa kokonaistuottavuustunnusluvun osalta Tilastokeskuksen laskentakaavasta ja että laskentatavan johdosta mittarit eivät ole Tilastokeskuksen ohjeistuksen mukaisesti laskettu. Tuottavuuden laskentaa on viraston toimintakertomuksessa avattu, mutta laskutavasta poikkeamisesta ei mainita.

Seurattavat mittarit

Viraston toimintajärjestelmää koskevat suunnitelmat ovat toteutuneet samoin kuin henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät toimet. Viraston henkilöstön tyytyväisyys on pysynyt hyvällä tasolla (3,6). Henkilötyövuosimäärä toteutui tavoitetasoa korkeampana, mutta työn tuottavuus kuitenkin kasvoi.

Ministeriö toteaa, että tulossopimuksessa seurattavien mittareiden ja vaikuttavuustavoitteiden tarkempaan huomioon ottamiseen ja seurantaan tulossopimuksessa ei ole tällä hetkellä tarvetta. Henkilötyövuosimäärän kehitystä seurataan osana viraston tuottavuuden ja kustannusten kehitystä. Viraston henkilötyövuosimäärän ja kustannusten kehitystä tullaan käsittelemään myös vuonna 2016 toteutettavan koko hallinnonalan toimintamenokartoituksen yhteydessä,

johon osallistumisesta ministeriö ja virasto ovat sopineet vuosia 2016–2019 koskevassa tulossopimuksessa.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan nostanut esiin joitakin viraston toiminnassa havaittuja sisäisen valvonnan puutteita. Näitä ovat mm. järjestelmien käyttöoikeuksien hallinta ja ajantasaisuus sekä matkamääräykset ja matkustamisesta maksettavat korvaukset. Ministeriö toteaa, että viraston tulee huolehtia siitä, että käyttöoikeuksien tarpeellisuus arvioidaan säännöllisesti siten, että henkilöllä on tehtäviensä hoidon kannalta tarvittavat käyttöoikeudet. Ministeriö on ohjeistanut (LVM/121/01/2016, 28.1.2016) hallinnonalan virastojen ja laitosten pääjohtajien matkamääräyksistä ja raportoinnista. Viraston pääjohtajien matkamääräys on voimassa toistaiseksi. Lisäksi virastojen tulee raportoida pääjohtajan matkoista ministeriölle vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Matkakustannusten korvauksissa viraston tulee noudattaa VM:n matkustusohjetta.

Toimenpiteet, joihin Liikenteen turvallisuusviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Viraston tulee ottaa huomioon tuloksellisuus- ja tilinpäätösanalyysin arvioinnin yhteydessä edellytetyt toimenpiteet.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkastettava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Viraston tulee jatkaa prosessiensa ja toimintamalliensa kehittämistä Liikenne palveluna -ajattelun edistämiseksi. Viraston tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja hallinnonalan virastojen sekä muiden toimijoiden kanssa erityisesti uusien markkinaehtoisten palvelujen mahdollistamiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnonalalla vakiinnutetaan konserniyhtenäisyyttä tukeva ohjausmalli. Hallinnonalan johdon tapaamisten (hallinnonalan johtoryhmä ja hallinnonalan konserniohjauksen johtoryhmä) lisäksi järjestetään säännöllisesti hallinnonalan konsernistrategian strategisten tavoitteiden painopisteiden mukaisesti organisoituja asiantuntijatapaamisia (ns. painopistetapaamiset).

Konsernistrategian toimeenpanemiseksi ministeriö vastaa myös siitä, että laaditaan koko hallinnonalaa koskevat toiminnalliset linjaukset. Tavoitteena on luoda hallinnonalalle yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tulostavoitteiden mittareita ja indikaattoreita kehitetään edelleen ja virastojen rooleja konsernistrategian toimeenpanossa selkeytetään tulossopimuksen päivittämisen yhteydessä. Hallinnonalalla otetaan käyttöön strategiakartta tulossopimuksen välineeksi.

Vuonna 2016 ministeriö toteuttaa hallinnonalan toimintamenokartoituksen, johon osallistumisesta ministeriö ja virasto ovat sopineet vuosia 2016–2019 koskevassa tulossopimuksessa.

Hallinnonalalla toteutetaan pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaista digitaalisen liiketoiminnan edistämisen kärkihanketta. Osana tätä kärkihanketta ministeriö valmistelee liikennemarkkinoiden sääntelyn uudistuksen, jossa liikenteen palveluita ja markkinoita koskeva lainsäädäntö kootaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi (liikennekaari). Lisäksi hallinnonalalla toteutetaan säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta.

Ministeriö selvittää liikenneverkon liiketaloudellista kehittämistä siten, että uudistus olisi toimeenpantavissa vuoden 2018 alusta.

Ministeriö pitää tärkeänä, että keskitettäessä taloushallinnon kirjanpito- ja tilinpäätöstehtäviä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) on tulee huolehtia siitä, että vastuunjako viraston (kirjanpitoyksikön) ja palveluyksikön välillä on selkeä, eikä päällekkäistä työtä viraston ja palvelukeskuksen välillä synny. Ministeriö on antanut asiasta lausuntonsa valtionvarainministeriölle 12.4.2016 (LVM/2035/02/2015, VM/2348/00.01.03.00/2015).

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, konserniohjausosasto

Liikenne- ja viestintäministeriö, palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, tieto-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, verkko-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, ohjausyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

Viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Viestintäviraston vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Viestintäviraston vuoden 2015 tilinpäätös on selkeä ja kaikki viraston keskeiset toiminta-alueet kattava.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on esittänyt talousarviomenojen kohdentamiseen ja valtuusseurannan tietojen ajantasaisuuteen sekä takaisinperintöihin liittyviä havaintoja.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Viestintävirastolle oli vuoden 2015 tulossopimuksessa asetettu yhteensä 25 toiminnallista tulostavoitetta, joista se raportoinnin perusteella saavutti 23.

Ministeriö kiinnittää tilinpäätöskannanotossaan huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin vuonna 2015.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti kaikki tuotoksia ja laadunhallintaa koskevat 16 tulostavoitetta. Ministeriö panee erityisellä tyytyväisyydellä merkille, että merkittävässä osassa tavoitteita tavoitetaso ylitettiin selkeästi.

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteita oli asetettu yhdeksän kappaletta, joista virasto saavutti seitsemän. Virasto ei saavuttanut työn tuottavuutta (toteuma -16,79 %, tavoite +1 %) eikä kokonaistuottavuutta (toteuma -15,16 %, tavoite +2 %) koskevia tavoitteita.

Virasto on eri yhteydessä selostanut ministeriölle tuottavuustavoitteiden poikkeaman syitä, mutta toimintakertomuksessa ei poikkeamiselle ole esitetty perusteita. Ministeriö kiinnittää huomiota, että Valtiokonttorin ohjeiden perusteella tavoitteiden ja tulosten analyysissä tulee esittää perustelut tulostavoitepoikkeamille, ja edellyttää, että jatkossa virasto esittää toimintakertomuksessa perustelut tulostavoitteiden poikkeamille. Asiaan on kiinnitetty huomiota myös tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Viestintävirasto on osaltaan huolehtinut valtiokonsernin yhteisten tavoitteiden, poikkihallinnollisten kokonaisuuksien ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisesta roolinsa mukaisesti virastolle asetettujen tulostavoitteiden kautta.

Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston panoksen osana hallinnonalan vuoden 2015 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä hallinnonalan konsernistategian valmistelua. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston välisessä tulossopimuksessa on erikseen määritelty viraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Viraston toiminnan painopisteitä ovat vuonna 2015 olleet viestintäpalvelujen tarjonnan monipuolistamiseen, viestinnän peruspalvelujen saatavuuden paranemiseen, viestintäverkkojen ja -palvelujen yksityiselämän ja viestinnän luottamuksellisuuden suojan sekä toimintavarmuuden ja turvallisuuden kehittymiseen ja inhimillisen pääoman kehittämiseen liittyvät toimenpiteet.

Seurattavat mittarit

Viestintävirastolla seurattavat mittarit liittyvät henkisten voimavarojen hallintaan sekä valtion televisio- ja radiorahaston talouteen. Mittareiden ennusteet/tavoitteet ovat toteutuneet. Ministeriö toteaa, että seurattavien mittareiden tarkempaan huomioon ottamiseen ja seurantaan tulossopimuksessa ei ole tällä hetkellä tarvetta.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on nostanut vuosiyhteenvedossa esiin valtuus-seurannan luotettavuuden. Ministeriö yhtyy tilintarkastajan näkemykseen siitä, että Viestintäviraston tulee jatkossa kiinnittää huomioita valtuuskirjanpidon selkeyteen ja luotettavuuteen.

Toimenpiteet, joihin Viestintäviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Viestintäviraston tulee ottaa huomioon tuloksellisuus- ja tilinpäätösanalyysin arvioinnin yhteydessä edellytetyt toimenpiteet.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Viraston tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa erityisesti liikenteen uusien markkinaehtoisten palvelujen mahdollistamiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnonalalla vakiinnutetaan konserniyhtenäisyyttä tukeva ohjausmalli. Hallinnonalan johdon tapaamisten (hallinnonalan johtoryhmä ja hallinnonalan konserniohjauksen johtoryhmä) lisäksi järjestetään säännöllisesti hallinnonalan konsernistrategian strategisten tavoitteiden painopisteiden mukaisesti organisoituja asiantuntijatapaamisia (ns. painopistetapaamiset).

Konsernistrategian toimeenpanemiseksi ministeriö vastaa myös siitä, että hallinnonalalle laaditaan koko hallinnonalaa koskevat toiminnalliset linjaukset. Tavoitteena on luoda hallinnonalalle yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tulostavoitteiden mittareita ja indikaattoreita kehitetään edelleen ja virastojen rooleja konsernistrategian toimeenpanossa selkeytetään tulossopimuksen päivittämisen yhteydessä. Hallinnonalalla otetaan käyttöön strategiakartta tulossopimuksen välineeksi.

Vuonna 2016 ministeriö toteuttaa hallinnonalan toimintamenokartoituksen, johon osallistumisesta ministeriö ja virasto ovat sopineet vuosia 2016–2019 koskevassa tulossopimuksessa.

Hallinnonalalla toteutetaan pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaista digitaalisen liiketoiminnan edistämisen kärkihanketta. Lisäksi hallinnonalalla toteutetaan säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta.

Ministeriö pitää tärkeänä, että keskitettäessä taloushallinnon kirjanpito- ja tilinpäätöstehtäviä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) on tulee huolehtia siitä, että vastuunjako viraston (kirjanpitoyksikön) ja palveluyksikön välillä on selkeä, eikä päällekkäistä työtä viraston ja palvelukeskuksen välillä synny. Ministeriö on antanut asiasta lausuntonsa valtionvarainministeriölle 12.4.2016 (LVM/2035/02/2015, VM/2348/00.01.03.00/2015).

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, konserniohjausosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, tieto-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, verkko-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, ohjausyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

Ilmatieteen laitos

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Ilmatieteen laitoksen vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Ilmatieteen laitoksen tilinpäätös on selkeä ja se on laadittu valtion talousarviosta annetun asetuksen ja säännösten edellyttämällä tavalla. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Tuloksellisuuden raportointi on ollut asianmukaista ja riittävää.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole ollut 11.4.2016 annetussa tilintarkastuskertomuksessa olennaista huomautettavaa tilinpäätökseen.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**Tulostavoitteet**

Ilmatieteen laitos saavutti sille monivuotisessa tulossopimuksessa vuodelle 2015 asetetut tavoitteet lähes kaikilla osa-alueilla. Ainoastaan julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden osalta tavoite jäi saavuttamatta (alijäämä 10,4 %).

Ilmatieteen laitoksen sääennusteiden osuvuus on ollut edellisten vuosien tapaan erinomainen. Vuoteen 2014 verrattuna ennusteiden osuvuus parani hieman yhden vuorokauden lämpötilaennusteiden ja lentopaikkaennusteiden osalta. Sää- ja meripalveluiden toimitusvarmuus pysyi lähes entisellä tasolla.

Asiakas- ja sidosryhmien tyytyväisyys on pysynyt edellisten vuosien tapaan erinomaisella tasolla. Taloustutkimuksen päättäjien ja vaikuttajien arviossa julkisen palvelun organisaatioista Ilmatieteen laitos sai jälleen parhaan yleisarvosanan (8,23).

Vuoteen 2014 verrattuna ulkopuolisen tutkimusrahoituksen ja kansainvälisesti ennakkotarkastettujen artikkeleiden määrä pysyi lähes samalla tasolla huolimatta käydyistä yt-neuvotteluista, jotka aiheuttivat haasteita henkilöstön jaksamiselle.

Sekä kokonaistuottavuus että työn tuottavuus kehittyivät myönteisesti. Erityisesti työn tuottavuus parani johtuen htv-määrän selvästä laskusta edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaistuottavuutta ja työn tuottavuutta koskevat tavoitteet ovat olleet aiempina vuosina Ilmatieteen laitokselle vaikeita saavuttaa.

Ilmatieteen laitos on jo useana peräkkäisenä vuonna ylittänyt lähes kaikki sille asetetut tulostavoitteet. Tavoitteiden mahdollisesti liian alhaiseen tavoitetasoon on kiinnitetty huomiota jo edellisissä tilinpäätöskannanotoissa ja se on otettu huomioon monivuotisen tulossopimuksen valmistelussa vuosille 2016–2019.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Monivuotisessa tulossopimuksessa on määritelty Ilmatieteen laitoksen rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston panoksen osana hallinnonalan vuoden 2015 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä hallinnonalan konsernistrategian valmistelua.

Ilmatieteen laitos tuottaa tietoa ja palveluja liikenneturvallisuuden ja muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvallisuuden tarpeita varten sekä toimii johtavana asiantuntijana ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi Ilmatieteen laitos osallistuu useille muille hallinnonaloille asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Näitä hallinnonaloja ovat mm. sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, ympäristöministeriö ja valtioneuvoston kanslia.

Ilmatieteen laitos on valtakunnallisesti keskeinen toimija mm. säähän ja turvallisuuteen, ilmastomuutokseen, Itämeren tutkimukseen ja arktisten alueiden tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä. Ilmatieteen laitoksen ympärivuorokautinen toiminta tukee viranomaisten, yritysten ja kansalaisten toimintaa myös silloin, kun sää, meri ja luonto tuovat eteen erityishaasteita.

Ilmatieteen laitos on toimillaan edistänyt hallitusohjelman toimeenpanoa sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi Ilmatieteen laitos on mm. jatkanut datan avaamista kansalaisten ja yritysten käyttöön, uudistanut lentosäähavaintotoimintaa, laajentanut säätutkaverkostoa ja parantanut ennusteiden ja varoitusten tuotantoa ja jakelua hyödyntäen monipuolisesti erilaisia kanavia. Ilmatieteen laitos on myös panostanut kansainväliseen yhteistyöhön, jonka avulla on kehitetty osaamista, parannettu turvallisuutta sekä haettu kustannussäästöjä. Alansa kansainvälisten järjestöjen lisäksi Ilmatieteen laitos on mm. liittynyt EC-Earth –ilmastomallinnuskonsortioon ja osallistunut ACTRIS-infrastruktuurin eurooppalaiseen valmisteluun.

Viraston tehtävä ja painopisteet

Ilmatieteen laitos on ilmakehä- ja meriosaamisen kansainvälinen edelläkävijä, joka toimii suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuden ja menestymisen takaamiseksi. Ilmatieteen laitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa laadukasta tietoa ilmakehästä ja meristä ja yhdistää tämä osaaminen palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Ilmatieteen laitoksen välisessä monivuotisessa tulossopimuksessa vuosille 2012–2015 määritellään tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan painopistealueita ovat 1) sää ja turvallisuus: yhteiskunnan sääherkkyyteen reagoiminen, 2) ilmastomuutos ja yhteiskunta: tuotetaan tietoa päätöksenteon tueksi, 3) Itämeri ja arktiset alueet: lisääntyneisiin ympäristöriskeihin vastaaminen palveluja kehittämällä, ja 4) liikenne ja energia: älyliikenteen edistäminen, sekä inhimillisen pääoman kehittäminen.

Seurattavat mittarit

Seurattavia mittareita ei ole tarpeen siirtää tulostavoitteisiin.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut laitoksen tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisimpiin ja merkittävimpiin asioihin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteaa tilintarkastajan vuosiyhteenvedossa, että Ilmatieteen laitoksen tulisi kiinnittää jatkossa huomiota maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuteen. Laitoksen julkistaloudellisen maksullisen toiminnan tulos jää alle maksuperustelain edellyttämän omakustannusarvon, mikä aiheutuu tuottojen vähentymisestä kustannuksia enemmän. Laitos ei ole kuitenkaan tilinpäätöksessä analysoinut muutoksen syitä. Ministeriö toteaa, että laitoksen tulee jatkossa tältä osin kiinnittää huomioita analysoinnin riittävyteen.

Lisäksi tarkastusvirasto on nostanut tilintarkastuksen vuosikertomuksessaan esiin valtuuslaskelman tietojen oikeellisuuden. Ministeriö toteaa, että laitoksen tulee huolehtia siitä, että valtuuksien seurannassa noudatetaan Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita.

Toimenpiteet, joihin Ilmatieteen laitoksen on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että Ilmatieteen laitoksen kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että laitoksella ja koko hallinnonalalla on kustannusten

nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Ilmatieteen laitoksen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa erityisesti liikenteen uusien markkinaehtoisten palvelujen mahdollistamiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnonalalla vakiinnutetaan konserniyhtenäisyyttä tukeva ohjausmalli. Hallinnonalan johdon tapaamisten (hallinnonalan johtoryhmä ja hallinnonalan konserniohjauksen johtoryhmä) lisäksi järjestetään säännöllisesti hallinnonalan konsernistrategian strategisten tavoitteiden painopisteiden mukaisesti organisoituja asiantuntijatapaamisia (ns. painopistetapaamiset).

Konsernistrategian toimeenpanemiseksi ministeriö vastaa myös siitä, että laaditaan koko hallinnonalaa koskevat toiminnalliset linjaukset. Tavoitteena on luoda hallinnonalalle yhtenäinen toimintakulttuuri.

Tulostavoitteiden mittareita ja indikaattoreita kehitetään edelleen ja virastojen rooleja konsernistrategian toimeenpanossa selkeytetään tulossopimuksen päivittämisen yhteydessä. Hallinnonalalla otetaan käyttöön strategiakartta tulosohjauksen välineeksi. Ilmatieteen laitokselle asetettavien tulostavoitteiden haasteellisuutta nostetaan asteittain tulevina vuosina indikaattoreita kehittämällä. Kehittämistyössä otetaan huomioon, että joidenkin tulostavoitteita mittaavien indikaattorien kohdalla tavoitetaso on niin korkea, että on perusteltua keskittyä saavutetun korkean tason ylläpitämiseen.

Vuonna 2016 ministeriö toteuttaa hallinnonalan toimintamenokartoituksen, johon osallistumisesta ministeriö ja virasto ovat sopineet vuosia 2016–2019 koskevassa tulossopimuksessa.

Hallinnonalalla toteutetaan pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaista digitaalisen liiketoiminnan edistämisen kärkihanketta ja säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta.

Ministeriö pitää tärkeänä, että keskitettäessä taloushallinnon kirjanpito- ja tilinpäätöstehtäviä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) on tulee huolehtia siitä, että vastuunjako viraston (kirjanpitoyksikön) ja palveluyksikön välillä on selkeä, eikä päällekkäistä työtä viraston ja palvelukeskuksen välillä synny. Ministeriö on antanut asiasta lausuntonsa valtionvarainministeriölle 12.4.2016 (LVM/2035/02/2015, VM/2348/00.01.03.00/2015).

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, konserniohjausosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, palveluosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, tieto-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, verkko-osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, ohjausyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

Valtion televisio- ja radorahasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa valtion televisio- ja radorahaston vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Tilinpäätös on selkeä. Tilinpäätös on laadittu säännösten mukaisesti ja sen liitteinä olevat tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion televisio- ja radorahaston pääasiallinen tarkoitus on järjestää julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaa harjoittavan Yleisradio Oy:n rahoitus. Televisiomaksun maksuvelvollisuus loppui vuoden 2012 lopussa, suorittamatta olevien maksujen perinnästä luovuttiin vuoden 2015 alusta ja palauttamatta olevat maksut tuloutettiin rahastoon 1.1.2015. Rahastoon siirretään vuosittain valtion talousarviosta julkisen palvelun kustannusten kattamiseen tarkoitettu määräraha.

Rahaston tilintarkastus on tilikaudesta 2015 alkaen säädetty valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi lailla 1216/2014.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Valtioneuvosto vahvisti valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 5 §:n nojalla 18.12.2014 rahaston käyttösuunnitelman ajalle 1.1.–31.12.2015. Käyttösuunnitelmaa ei tarkistettu tilikauden aikana.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole asettanut rahastolle toiminnallisia tulostavoitteita. Rahaston euromääräiset tavoitteet sisältyvät rahaston käyttösuunnitelmaan ja niiden toteuma ilmenee käyttösuunnitelman toteumalaskelmasta.

Rahaston varojen kerääminen ja hoito on järjestetty rahastolain 3 §:n ja 4 §:n mukaisesti. Rahaston varoja on käytetty lain 5 §:ssä määriteltyihin tarkoituksiin ja rahaston 3 §:n mukainen tarkoitus on toteutunut.

Rahastoon siirrettiin valtion talousarviosta käyttösuunnitelman mukaisesti ja talousarviosiirtoa vastaavasti 507,9 miljoonaa euroa. Määräraha on kokonaisuudessaan käytetty Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittamiseen. Viestintävirasto on tilittänyt varoja Yleisradio Oy:lle yhtiön rahoitustarpeen ja rahaston käyttösuunnitelman mukaisesti. Yleisradio Oy maksaa saamistaan varoista arvonlisäveron (10%, 46,1 miljoonaa euroa).

Loput televisiomaksusaatavat (8,7 miljoonaa euroa) poistettiin rahaston liikekirjanpidon tileistä tammikuussa 2015. Vastaavasti jäljellä olevat palauttamatta

jääneet televisiomaksut (0,4 miljoonaa euroa) tuloutettiin rahastoon. Vuonna 2015 rahastoon kertyi vähäisessä määrin televisiomaksusuorituksia ja rahastosta tehtiin vähäinen määrä maksun palautuksia.

Rahaston toiminnan kulut, jotka rahastolain 5 §:n mukaisesti katetaan rahaston varoista, olivat yhteensä noin 0,66 miljoonaa euroa. Nämä kustannukset katettiin rahastoon televisiomaksuista kertyneistä varoista. Viestintäviraston kustannukset rahaston hallinnoimisesta olivat 0,3 miljoonaa euroa. Kustannukset toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa arvioitua suurempina, koska osa televisiomaksujen jälkiperinnästä aiheutuvista kustannuksista siirtyi maksettavaksi vuonna 2015. Maanpäällisen televisiotoiminnan seuraavan teknologiasiirtymän (DVB-T2) viestintään liittyviä kustannuksia katettiin 0,2 miljoonan euron arvosta ja ne toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa arvioitua pienempinä. Liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön budjetoitu erä toteutui arvioidun suuruisena.

Vuoden 2015 lopussa seuraavalle vuodelle siirtyneiden varojen määräksi muodostui 9,5 miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän.

Valtion televisio- ja radorahastolla ei ole omaa organisaatioita, henkilöstä tai omaisuutta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Viestintävirasto. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston tulossopimuksessa mainittujen, rahaston hallinnoinnin seuranta- ja raportointikohteiden osalta ministeriö viittaa Viestintäviraston tilinpäätöksestä antamaansa kannanottoon.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Televisio- ja radorahaston tilinpäätösanalyysi on selkeä. Tilintarkastuskertomuksen perusteella tilinpäätöslaskelmat on laadittu ohjeistuksen mukaisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Tilintarkastuskertomuksessa ei ole esitetty huomautettavaa tilinpäätöksen, sisäisen valvonnan tai rahaston hallintoa ja toimintaa koskevien säännösten noudattamisen osalta.

Toimenpiteet, joihin Viestintäviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö ei vuotta 2014 koskeneessa kannanotossa esittänyt erityisiä toimenpiteitä rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että jatkossa Viestintäviraston tulee huolehtia siitä, että rahaston hallinnointi järjestetään mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee vuosittain esityksen määrärahamomentille (31.40.60), jolla valtion talousarviosta siirretään laissa säädetty määrä rahas-

toon julkisen palvelun rahoittamiseksi ja valmistelee päätöksen varojen siirtämisestä talousarviosta valtion televisio- ja radorahastoon.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, konserninohjausosasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, ohjausyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö